

Πουλώντας οικολογία στην άγονη γραμμή

“Και αυτό σημαίνει ξεκάθαρα αποδοχή του σημερινού status quo στην Κύπρο και την επικύρωσή του με την ένωση αυτού του τμήματος που έχει απομείνει με την Ελλάδα, χωρίς διεκδίκηση του υπόλοιπου κομματιού, έτσι ώστε να λήξει η διαμάχη”.

- Γιώργος Καραμπελιάς, περιοδικό “Ρήξη”, αρ. 10

Ανδρέας Παναγιώτου

ΠΑΡΑ ΤΟ ΟΤΙ ο κ. Καραμπελιάς υπήρξε και κατά πάσα πιθανότητα παραμένει, υποστηρικτής της διπλής ένωσης, εντούτοις, αυτή η έστω και θεωρητικά “προδοτική” στάση, δεν τον εμπόδισε να ξεκινήσει την παρουσίασή του για “το οικολογικό-εναλλαχτικό κίνημα και τα πρόβλημά του του Ελληνισμού” με τη δήλωση αντιγραφή του Κέννεντυ στο Βερολίνο: “είμαι κι εγώ Κύπριος”.

Η παρουσίαση-συζήτηση έγινε στην “Πράσινη Ηχώ” στη Λεμεσό, αφού είχε προηγηθεί και μια ραδιοφωνική εκπομπή με τους Καραμπελιά-Σχίζα, εκπροσώπους των Οικολόγων-Εναλλαχτικών της Ελλάδας και προσκαλεσμένους στην Κύπρο απ’ την Οικολογική Κίνηση. Το πλαίσιο της συζήτησης ήταν οι κινήσεις για συσπείρωση των περιβαλλοντιστών της Κύπρου και οι σκέψεις για εκλογικούς συνδυασμούς και παρεμβάσεις. Όπως και σ’ οποιοδήποτε άλλο τομέα της Κυπριακής ζωής, η γοητεία της εξουσίας (που πήρε μια κάποια συγκεκριμένη μορφή με την εκλογή μιας εκπροσώπου των Οικολόγων στην Ελληνική Βουλή), φαίνεται να ασκεί μια διεγερτική επίδραση σε εκείνα τα μεσοαστικά μέσο-ηλικιωμένα στρώματα που θα ήθελαν μια εναλλαχτική λύση στην πολιτική των κομμάτων - ή έτσι τουλάχιστον ελπίζεται - και το ακροατήριο στην “Ηχώ” μάλλον επιβεβαίωσε τις προσδοκίες.

Η συζήτηση δεν είχε τα στοιχεία του προσηλυτισμού που είχαν παλιότερες εμφανίσεις του κυρίου Καραμπελιά, όταν κήρυσσε την ένωση σαν τη μόνη επαναστατική λύση. Οι δύο ομιλητές, σχετικά άνετοι στο στυλ, παρουσίασαν την οικολογία και το εναλλαχτικό κίνημα σαν το “νέο” και ταυτόχρονα αναγκαίο βήμα υπέρβασης των σημερινών αδιεξόδων του ανθρώπινου είδους. Για το Γιάννη Σχίζα, αυτή η υπέρβαση ήταν ταυτόσημη και αναγκαία με την επιβίωση των ανθρώπων. Για το Γιώργο Καραμπελιά ήταν σχεδόν η συνέχεια μιας διαλεχτικής πορείας χωρίς τέλος - η επανατοποθέτηση του επαναστατικού ζητήματος σε νέα βάση, πέρα από τους διαχωρισμούς Αριστεράς - Δεξιάς.

“Το ζήτημα δεν είναι πια πώς θα μοιραστεί η πίττα, αλλά πώς θα δημιουργηθεί μια νέα πίττα”. Στο οικολογικό επίπεδο σε ερωτήσεις επικεντρώθηκαν με ένα ζήλο που φανέρωνε τη διάσταση απόψεων, στο αν θα έπρεπε οι οικολόγοι της Κύπρου να προχωρήσουν στη συγκρότηση κόμματος. Η κραυγή, λοιπόν, των φτωχών ιθαγενών της άγονης γραμμής προς τους πολυταξιδεμένους επιβάτες του τρένου απ’ τη μητρόπολη: πώς το κάνουν; τί να κάνουν; μπορεί να γίνει; Κατά διαστήματα ακούγονταν και μερικές φωνές μαρξιστών για την προτεραιότητα της αντίφασης εργασία - κεφάλαιο απέναντι στην οικολογία, την αντίφαση ατόμου - κοινωνίας, γυναίκας - πατριαρχικής κοινωνίας, διευθυνόντων - διευθυνομένων κ.λπ., που σύμφωνα με τον κύριο Καραμπελιά αποτελούν τους άξονες της ανάλυσης των Ελλήνων Οικολόγων-Εναλλαχτικών. Φωνές δισταχτικές και συμφιλιοτικές κάτω από το βάρος της κατάρρευσης του τείχους του Βερολίνου και της κρίσης στο ΑΚΕΛ.

Στο εθνικό επίπεδο η συζήτηση υποτονούσε. Ρωτήθηκαν φυσικά οι εξοχότατοι των Αθηνών “τι να κάνουμε;” και σε μια αμίμητη σπγμή ελληνικής ερμηνείας της φιλοσοφίας της “μη-βίας” ο κ. Σχίζας δήλωσε: “Οι Οικολόγοι υποστηρίζουν την αρχή της μη-βίας. Αλλά υποστηρίζουμε και την αρχή της αυτοάμυνας”, που σήμαινε: “Αν χρειαστεί πόλεμο θα κάνουμε και πόλεμο”. Ακολούθησαν και μερικές

αποχωρήσεις αγανακτισμένων “οι οικολόγοι του πολέμου μας έλειπαν τώρα”.

Το κέντρο βάρους όμως της εθνικής διάστασης το ανέπτυξε ο κύριος Καραμπελιάς έμμεσα. Ταύτισε το ελληνικό εναλλαχτικό κίνημα με την αναζήτηση της νεοελληνικής ταυτότητας - την ανάγκη να αρχίσει η Ελλάδα να δημιουργεί αντί απλά να εισάγει ιδέες. Ζούμε ήδη στη μετά-βιομηχανική κοινωνία της σε λίγο ενωμένης Ευρώπης όπου η πληροφορία είναι το κύριο καταναλωτικό αγαθό. Από εθνική σκοπιά, λοιπόν, η θέση του κ. Καραμπελιά δε διαφέρει και πολύ απ' τις παλιές μαρξιστικές-μαοϊκές του απόψεις για αυτοδύναμη ανάπτυξη του ελληνικού κράτους. Απλά, τώρα, αντί εργοστάσια χάλυβα χρειάζονται παραγωγικές μονάδες γνώσης. Και η Κύπρος; Η Κύπρος που ο κ. Καραμπελιάς ανέφερε παλιότερα σαν παράδειγμα προς αποφυγή (εξοργιζόταν τότε με την “κυπριοποίηση της Ελλάδας”) τί ρόλο θα μπορούσε να παίξει; Ελα ντε. Το μαοϊκό-ενωτικό ρεύμα του οποίου ο Καραμπελιάς μαζί με τον ιστορικό Νίκο Ψυρούκη αποτελούν τους κορυφαίους διανοούμενους, έβλεπε την Κύπρο και το εθνικό της πρόβλημα, σαν καταλύτη των εξελίξεων στον ελληνικό χώρο. Σαν ένα αντικείμενο το οποίο εμπεριείχε τις αντιφάσεις του ελληνισμού σαν έθνος και το οποίο μπορούσε να λειτουργήσει σαν καταλύτης εξελίξεων. Παλιά η άποψη ήταν ότι στην Κύπρο η ελληνική αστική τάξη απέδειξε την ανικανότητά της να αναλάβει η ηγεσία της ιστορικής διαδικασίας της εθνικής ολοκλήρωσης, και κατά συνέπεια απέδειχνε την αναγκαιότητα να αναλάβει η εργατική τάξη τον ηγεμονικό ρόλο στην ελληνική κοινωνία. Τώρα όμως που ο κύριος Καραμπελιάς έχει εγκαταλείψει τη Μαρξιστική -ταξική ανάλυση, για χάριν του πανανθρώπινα “πλειοψηφικού” λόγου της Οικολογίας και των μεταβιομηχανικών προοπτικών, η Κύπρος φαίνεται να αποκτά σημασία σαν πολιτιστικό κεφάλαιο. Αν και ο κ. Καραμπελιάς δεν το διευκρίνισε, θα ανέμενε κανείς ότι ελπίζει απ' τον αυτάρεσκο τρόπο που αναφερόταν στα “δυο ελληνικά κράτη”) σε ένα προσδιορισμό της νεοελληνικής ταυτότητας χρησιμοποιώντας την Κύπρο σαν πόλο συσπείρωσης του Ελληνισμού.

Η Κύπρος, λοιπόν, δεν θα πάψει ποτέ να είναι “αντικείμενο” για τους διανοούμενους των Αθηνών - παλιά ήταν ένα κομματάκι στο χάρτη της “μεγάλης Ελλάδας”, τώρα είναι η δικαιολογία - καταλύτης για την αφύπνιση του πανελλήνιου στα προβλήματα ταυτότητας. Είναι σ' αυτά τα πλαίσια που εντάσσεται και ο διπλός λόγος και η διπλωματία του Καραμπελιά και των εδώ φανερών ή κρυφών αριστερίζοντων ενωτικών. Στην Ευρώπη και εν μέρει στην Ελλάδα (σαν επαρχία της Ευρώπης) υποστηρίζουν τα ελευθεριακά εναλλαχτικά κινήματα των οποίων η κύρια βάση είναι αντιεξουσιαστική νεολαία, τα νεοαριστερά ρεύματα που χαρακτηρίζονται από ένα έντονο αντί-εθνικισμό και τα κινήματα βάσης για άμεση δημοκρατία και πολιτιστικό πλουραλισμό. Στην Κύπρο (την επαρχία της επαρχίας) αντίθετα υποστηρίζουν την εθνική άμυνα, τη στράτευση και την ομοιογενοποίηση της κοινωνίας απέναντι στον “Αττίλα” (βλ. “Επίκαιρη”). Στο Βερολίνο, το Παρίσι και την Αθήνα, δηλαδή, σερβίρεται οικολογία και αντιεξουσία και στην Κύπρο “εθνικός κίνδυνος”. Ίσως το πιο ενοχλητικό (πέρα απ' την καλαμαρίστικη υπεροψία) είναι η εσκεμμένη παραπλάνηση. Οι δύο ομιλητές προσκλήθηκαν και παρουσιάστηκαν σαν εκπρόσωποι των Ελλήνων οικολόγων ενώ στην ουσία εκπροσωπούν τις απόψεις των ίδιων και της ομαδούλας της Ρήξης - το προσωπικό φέουδο του κυρίου Καραμπελιά. Μια απαραίτητη ευθυξία θα έπρεπε να υπάρχει, αν όχι απ' τους καλεσμένους τουλάχιστον από τους διοργανωτές. Να πληροφορήσουν, δηλαδή, το κοινό ότι οι εκφραζόμενες απόψεις είναι μιας ομάδας και ότι το ελληνικό εναλλαχτικό κίνημα περιλαμβάνει έντονες αντιεθνικιστικές τάσεις όπως το αντιμιλιταριστικό κίνημα και τους αντιρρησίες συνήδεισης. Κάτι τέτοιο είναι φυσικά ταμπού στην Κύπρο. Ούτε λέγεται ούτε συζητείται. Και όμως, ακόμα και στην Κύπρο υπήρξε ένας αρνητής στράτευσης, ο **Γιάννης Πάρπας**, ο οποίος συγκέντρωσε διεθνή συμπαραστάση τόσο από πράσινα / οικολογικά κινήματα της Ευρώπης όσο και από διεθνείς οργανισμούς όπως η Διεθνής Αμνηστία. Η σιγή γύρω απ' αυτό το θέμα είτε συμφωνεί, είτε διαφωνεί κανείς με τη στάση του Γιάννη Πάρπα, έχει τις διαστάσεις ενός σκανδάλου που καλύπτεται από το κλασικό κυπριακό σύνδρομο της αυτολογοκρισίας.

Και όμως η στάση του Γιάννη Πάρπα και των Ελλήνων αντιρρησιών συνείδησης θέτει ζητήματα που

θα έπρεπε να αντιμετωπιστούν σαν πρωταρχικά - αν η οικολογική αρχή του σεβασμού της αυτονομίας του ατόμου και της μη-βίας σαν μέσο λύσης διαφόρων γίνουν δεκτά. Η τάση για αναστολή αρχών και αναβολή της υποστήριξης ορισμένων δικαιωμάτων, θα έπρεπε να θυμίζει στους εξ Αθηνών μετά-μαρξιστές διανοούμενους κάτι παλιές νοοτροπίες που υποτίθεται ότι το σοκ της Ανατολικής Ευρώπης τους έκανε να ξεχάσουν. Γιατί και εκεί δεν είχαμε την ίδια δικαιολογία για την αναστολή των ανθρώπινων δικαιωμάτων; Κινδύνευε, λέει, ο σοσιαλισμός. Τώρα κινδυνεύει το έθνος οπότε άσε και την οικολογία και την εναλλαχτική σκέψη και μπρος στη γαλανόλευκη. Μερικά μυαλά δεν αλλάζουν ποτέ φαίνεται. Το νέο αδυνατεί να εισχωρήσει στην παχυσαρκία του παλιού. Ιδίως άμα προσφέρεται ένας τόπος άδολος και γνήσια φολκλорικά ιθαγενής (για τα μάτια του μητροπολιτικού διανοούμενου) όπως η Κύπρος.

Οι βασικές αρχές της οικολογικής σκέψης ξεκινούν απ' την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των μειοψηφιών στο πλαίσιο ενός πολιτιστικού πλουραλισμού που αντιστέκεται ενεργά στην ισοπεδωτική ομοιογένεια του έθνους-κράτους. Οι Γερμανοί Πράσινοι λ.χ. εξακολουθούν ακόμα να αντιστέκονται στην ιδέα της μεγάλης Γερμανίας. Ο κ. Καραμπελιάς αντίθετα στην "Ηχώ" αναφέρθηκε με θλίψη στον "περιορισμό της Ελλάδας στα σημερινά της σύνορα". Η αρχή της υπεράσπισης των μειοψηφιών, της αποκέντρωσης, του πολιτιστικού πλουραλισμού, αν εφαρμόζονταν στην Κύπρο μάλλον θα έπρεπε να περάσουν απ' τη συζήτηση τα γεγονότα του '64 και του '67, η ανάγκη αντίστασης στις ολοκληρωτικές ιδεολογίες του ελληνισμού και του τουρκισμού και στην επανερμηνεία της κυπριακής ιστορίας σαν ενός μωσαϊκού κουλτούρων αντί της μονοδιάστατης δήθεν πορείας του Ελληνισμού απ' την αρχαιότητα ως τα σήμερα.

Σε κάποιο άλλο στάδιο ίσως να πρέπει να συζητηθούν και αυτά. Γιατί οικολογία δε σημαίνει απλώς να αγαπάς το πράσινο και τη φύση. Είναι και μια κοινωνική πρακτική που βγαίνει απ' τις εμπειρίες των επαναστατικών - εναλλαχτικών κινήσεων τα τελευταία 20 χρόνια. Και αν οι συζητήσεις για συγκρότηση ενός κυπριακού οικολογικού κινήματος είναι κάτι περισσότερο από προσπάθειες συγκρότησης ενός ακόμα "κόμματος των Φιλελευθέρων" για καλοπροαίρετους μεσοαστούς, τότε θα πρέπει μάλλον οι Κύπριοι οικολόγοι να ασχοληθούν με την ευρύτητα της οικολογικής σκέψης και τα έστω και σποραδικά στοιχεία πρακτικής εδώ πέρα. Ίσως πιο βασικά θα πρέπει να άψουν να νιώθουν σαν κομπλεξικοί ιθαγενείς μπροστά στη σοφία της μητρόπολης. Αν όχι τίποτα άλλο δηλαδή η οικολογία δικαιώνει τους ιθαγενείς ενάντια στους σοφούς καλαμαράδες. Και οι έμποροι ιδεών σαν τον κύριο Καραμπελιά δεν είναι απλά προβληματικοί γιατί επιδιώκουν την πολιτική υπεραξία - σαν έμποροι δεν πολυκαταλαβαίνουν καν το προϊόν που πουλούν. Τους δημιουργούς να ρωτάτε, όχι τους εισαγωγείς. Και οι καλύτεροι ειδικοί θα είναι οι εαυτοί σας όταν και αν δημιουργήσουν.

[Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση, Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση, Εντός των Τειχών \(Τεύχος 42\), Δεκαετία 1990-1999, 1990, Λευκωσία, Λευκωσία \(νότια\), Κυπριακό Πρόβλημα, Οικολογία, Αντίρρηση Συνείδησης, Αντιρρησίας Συνείδησης Γιάννης Πάρπας, Μιλιταρισμός](#)

From:
<https://movementsarchive.org/> - **Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο**
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:
https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:magazines:entostonteixon:no_42:oikologia

Last update: **2025/04/20 19:33**

